

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Minister VWS

Green overly

Deadline:

001 J&V/490

- werkproces oplegging:

- strafbaar?

- uitgeschreven handte

- eenzijdig?

- 16J?

- plek voor verblijf?

- inhuur van accommodatie

- fusie, welke? J

+ proces ophef in de tekst

(10)(2e)

Innovatie en Zorgvernieuwing

Ontworpen door

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e) @minvws.nl

Datum

4 september 2020

Kenmerk

Zaaknummer

nota

(ter beslissing)

Paraaf directeur

Paraaf DGV

1 Aanleiding voor deze nota

Bijgaand treft u het finale concept van de quarantainebrief aan

2 Besispunten, advies en mogelijk alternatief

Graag uw akkoord met deze brief. Na uw akkoord zal de brief maandagochtend worden doorgeleid naar het MCC en vervolgens naar de MR van vrijdag 11-9. Deze versie wordt parallel voorgelegd aan minister J&V en ambtelijk aan de veiligheidsregio's en de GGD.

3 Samenvatting en conclusies

Graag uw aandacht voor de volgende aspecten:

+ SZW heeft een voorzichtige passage opgenomen over vergoeden van inkomensverlies door de overheid door een aanvullende regeling. EZK wil meer. SZW staat op de rem, vooral vanwege uitvoerbaarheid en controleerbaarheid. Ter informatie is de interne nota van SZW bijgesloten.
+ Op de beleidslijn strafbaarstelling van het OM wordt inhoudelijk nog niet ingegaan. Verzoek aan J&V is gedaan om daar met tekst te komen (na uw contact met minister Grapperhaus).

+ U heeft eerder deze week besloten om niet het technisch wetsvoorstel in te dienen, waarin juridisch wordt verduidelijkt dat op grond van de Wpg besmette personen in thuisisolatie geplaatst kunnen worden door de voorzitter van de veiligheidsregio. De huidige wet maakt het onderscheid tussen besmette personen die ter isolatie in het ziekenhuis worden opgenomen en nauwe contacten die in thuisquarantaine kunnen worden geplaatst. In het artikel over isolatie is ook bepaald dat eerst een minder vergaand instrument moet worden toegepast. Naar ons idee kan daarom thuisisolatie worden toegepast op basis van de Wpg. Het standpunt van het OM is dat de Wpg alleen isolatie in een ziekenhuis mogelijk maakt voor

*Dit punt moet
J&V voor ons met
om uit te discussiëren
Moet rond zijn
voor we de
brief uit kunnen
sturen.*

besmette personen. Gelet op dit standpunt van het OM is de kans reëel dat als deze wijziging niet in werking treedt, de thuisquarantainebeschikking van de vz van de vr bij een besmet persoon niet wordt bekrachtigd door de OvJ of de rechter.

+ Bestuursrechtelijk instrumentarium is juridisch mogelijk, maar er is uitwerking nodig over o.a. handhaving. Daarvoor zijn nog enkele weken nodig. De vraag is o.a. welke rollen partijen hebben bij het toezicht (politie, Boa's, GGD).

+ Start nabellen wordt ingeregeld op woensdag 16 september. Dit is praktisch beter en heeft voordeel dat de brief uit is voor reizigers gevraagd wordt telefoonnummers te registreren voor dit doel.

(10)(2e)

Innovatie en Zorgvernieuwing

Kenmerk

4 **Draagvlak politiek**

Besproken

5 **Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie**

N.v.t.

6 **Financiële en personele gevolgen**

N.v.t.

7 **Juridische aspecten haalbaarheid**

N.v.t.

8 **Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)**

N.v.t.

9 **Gevolgen administratieve lasten**

N.v.t.

10 **Toezeggingen**

Later

11 **Fraudetoets**

N.v.t.

(10)(2e)

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk

Uw brief

Bijlage(n)

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum

Uitwerking quarantainepakket

Geachte voorzitter,

Met deze brief informeer ik u, mede namens de minister van Justitie en Veiligheid, over de in mijn brief van 18 augustus 2020 toegezegde uitwerking van het quarantainepakket.¹ Onderdeel daarvan vormt de ondersteuning van mensen die in quarantaine gaan. Hiermee kom ik tegemoet aan de motie Asscher c.s.² Ook kom ik terug op maatregelen om de deelname aan het bron- en contactonderzoek te verbeteren. In mijn brief van 11 augustus 2020 heb ik eerder de contouren geschetst van het meer verplichtend vormgeven van quarantaine en deelname aan het bron- en contactonderzoek. Dit naar aanleiding van het deze zomer weer stijgende aantal besmettingen, zowel nationaal als internationaal.³

In deze brief zal ik eerst beknopt ingaan op de vormen van quarantaine en welke signalen ik recent heb ontvangen over de naleving ervan. Daarna werk ik het quarantainepakket uit langs drie sporen: ondersteuning bij quarantaine, wettelijke mogelijkheden voor verplicht opleggen en de aanpak voor reizigers uit risicogebieden.

Quarantaine: voor wie en hoe lang

In deze brief gebruik ik een brede interpretatie van de term 'quarantaine'.⁴

Quarantaine in deze brief gaat over drie groepen mensen:

- *Besmette mensen vanwege het risico voor anderen* (voor deze groep ook wel isolatie genoemd). Voor mensen die zelf daadwerkelijk besmet zijn geldt dat ze - ook bij milde klachten - thuis horen te blijven. De duur hiervan hangt af van het ziekteverloop.⁵

¹ Kamerstukken II 2019/20, 25295, nr. 504. Met als bijlage het OMT-advies van 17 augustus

² Kamerstukken II 2019/20, 25295, nr. 474.

³ Kamerstukken II 2019/20, 25295, nr. 471.

⁴ De wet publieke gezondheid maakt een onderscheid tussen isolatie dat plaatsvindt in een ziekenhuis (artikel 31) en quarantaine dat ook in een woning van de persoon kan plaatsvinden (artikel 35). Daarnaast maakt het RIVM bij thuisquarantaine onderscheid tussen isolatie (voor test-bevestigde besmettingen) en quarantaine (voor blootgestelde/nauwe contacten die potentieel besmet zijn).

⁵ Zie ook <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/quarantaine>

- *Nauwe contacten uit het bron- en contactonderzoek.* Voor nauwe contacten geldt dat de meeste mensen die ziek worden van het coronavirus de klachten krijgen binnen 10 dagen na het laatste contact. Daarom hoort men na het laatste contact gedurende 10 dagen voor de zekerheid thuis te blijven (de quarantaine). Vaak zal de daadwerkelijke periode van thuisblijven korter zijn, bijvoorbeeld omdat er enkele dagen zitten tussen contact met een besmet persoon en de start van het bron- en contactonderzoek.
- *Terugkerende reizigers uit hoog-risicogebieden (oranje of rode reisadviezen vanwege gezondheidsredenen).* Voor reizigers die uit een hoog-risicogebied komen geldt dat ze 10 dagen na terugkeer thuis horen te blijven. Het contact met besmette mensen kan immers net voor vertrek hebben plaatsgevonden.

Kenmerk

Quarantaine is cruciaal in het doorbreken van de ^{keten} ~~ketting~~ van besmettingen en daarmee een essentieel onderdeel van de huidige aanpak van bestrijding om contactmomenten te beperken om virusoverdracht te voorkomen.

Naleving

Het OMT geeft in het advies van 17 augustus 2020 aan dat het naleven van de quarantaine niet alleen voor besmette personen maar ook voor nauwe contacten cruciaal is. Het OMT geeft verder aan dat het beleidsmaatregelen ondersteunt die nodig zijn voor het meewerken aan het testbeleid en BCO, inclusief isolatie- en quarantaineregels, ook indien deze een dwingend karakter zouden hebben.

In het debat van 12 augustus met uw Kamer heb ik toegezegd in beeld te laten brengen hoe het gaat met de naleving van de quarantainemaatregel en te onderbouwen dat de naleving echt beter moet. Ik heb het bureau Berenschot gevraagd om via een beknopt praktijkonderzoek uit te zoeken hoe goed mensen zich aan het quarantaineadvies houden. Aan het praktijkonderzoek hebben 14 GGD'en meegewerkt. Op basis van bijna 600 door de GGD gebelde personen is een inschatting gemaakt van het aantal besmette mensen en hun nauwe contacten dat het isolatie- en/of quarantaineadvies niet naleeft. Hieruit komt de inschatting dat ongeveer 10% van de besmette mensen en 15% van de nauwe contacten de adviezen niet of niet geheel op lijkt te volgen. De opgegeven redenen waarom mensen het advies niet helemaal opvolgen zijn het niet begrijpen of niet onderschrijven van het advies en het ondanks welwillendheid niet opvolgen van het advies door ervaren conflicten in de werksfeer en persoonlijke sfeer.

Dit praktijkonderzoek laat zien dat ook bij een ingrijpende maatregel als quarantaine veel mensen hun verantwoordelijkheid nemen en zo samen ervoor zorgen dat het virus niet verder wordt verspreid. Toch blijft het een groot risico voor verdere verspreiding als 10% tot 15% van deze groep de regels niet naleeft, zeker als het aantal besmettingen toeneemt. Bij ongeveer 3.500 nieuwe besmettingen per week (peildatum 1 september) gaat het dan toch om 350 besmette mensen en ongeveer 1.470 nauwe contacten.⁶ Deze groep van een kleine 2.000 mensen kan weer een bron vormen voor nieuwe besmettingshaarden. Dit risico is te groot om niet aan te pakken. Het is essentieel

⁶ Cijfers uit RIVM wekelijks website rapport over de epidemiologische situatie Covid-19 van 1 september en exclusief het niet volgen van quarantaineregels door reizigers uit oranje gebieden.

dat de adviezen van de GGD worden opgevolgd en dat het voor iedereen mogelijk, haalbaar en begrijpelijk wordt om dit te doen. Dit ter ondersteuning van de gesprekken die de GGD-medewerkers voeren en de informatie die de GGD verstrekt.

Kenmerk

Het pakket aan quarantainemaatregelen

De quarantainemaatregelen kunnen veel mensen treffen. Het gaat zowel om mensen die in quarantaine horen te gaan, zoals hierboven beschreven, maar ook om hun familieleden die even afstand moeten houden en maatschappelijke en sociale contacten die op een laag pitje moeten worden gezet. ~~Mensen met een vitaal beroep in bijvoorbeeld zorg of onderwijs voelen zich verantwoordelijk voor hun patiënten en leerlingen. Ze hebben het idee dat patiënten en leerlingen er de dupe van kunnen worden als ze in quarantaine gaan.~~ Ik begrijp dat dit moeilijk is. Toch is er geen keuze. Het blijft belangrijk dat de quarantaine ook echt wordt nageleefd door iedereen die in quarantaine hoort te gaan.

*heraan zijn
toch geen
quarantaine
weigeren?*

Ik vind het daarom belangrijk om mensen te helpen om dit te doen door een stapsgewijze aanpak te volgen, waarbij we ondersteuning bieden, uitgaan van de verantwoordelijkheid van mensen zelf om het dringende advies op te volgen en pas dan overgaan tot zwaardere instrumenten. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan de mogelijkheid tot het verplicht opleggen van quarantaine met als sancties een bestuurlijke boete (nu nog niet mogelijk) of een passende strafmaat op grond van de bestaande mogelijkheden binnen de Wet publieke gezondheid. Verder wil ik beter voorbereid zijn op de risico's die samenhangen met onze open economie en de vele inkomende reizigers, ook uit hoog-risicogebieden. Ik vind het belangrijk dat we alle onderdelen van het quarantainepakket snel uitwerken, zodat ik ze in kan zetten en op kan schalen als de situatie daarom vraagt.

Ondersteuning bij quarantaine - sociaal pakket

Uw Kamer heeft met de motie Asscher c.s.⁷ gevraagd hoe mensen ondersteund kunnen worden als ze in quarantaine horen te gaan. Bijvoorbeeld met boodschappen of een tegemoetkoming in gederfde inkomsten. Het maatschappelijk initiatief om elkaar steun en hulp te bieden is met de coronacrisis zeker gegroeid. Ik heb in meerdere brieven voorbeelden hiervan met u gedeeld.

Een stap extra is nodig om mensen te kunnen laten weten op welke steun zij kunnen rekenen tijdens quarantaine als ze dat in eigen kring niet geregeld krijgen. De afgelopen weken heb ik onderzocht welke quarantaine-ondersteuning nu al gevraagd en geleverd wordt en hoe tot een breed beschikbaar ondersteuningspakket gekomen kan worden. Dat heeft geleid tot het volgende:

Iedereen die in quarantaine moet, krijgt binnenkort via de GGD, gemeente of bij het nabellen van de reizigers (een link naar) de **quarantainegids**. Deze gids is ook als bijlage bij deze brief gevoegd. De quarantainegids wordt in verschillende talen beschikbaar gesteld. In deze gids staat waar men tijdens quarantaine terecht kan voor de volgende ondersteuning:

- **(psycho)sociale hulp:** hiervoor bestaat een keuze aan telefonische luister- en hulpdiensten waar men (24/7) naar kan bellen voor een praatje.

⁷ Kamerstukken II 2019/20, 25295, nr. 474.

- **Praktische hulp:** hiervoor bestaat een lokaal netwerk aan vrijwilligersorganisaties die kunnen helpen bij boodschappen, hond uitlaten, kinderen van school of sportactiviteiten halen etc. Ook wordt verwezen naar landelijke organisaties zoals het Rode Kruis en initiatieven zoals thuisgekookt.nl, een landelijk netwerk van thuiskokken die gekoppeld kunnen worden aan mensen die een warme maaltijd niet zelf kunnen verzorgen. Men kan hier gebruik van maken tegen een kleine vergoeding per maaltijd. De koepel van supermarkten onderzoekt de mogelijkheid om een veilige betaalkaart beschikbaar te stellen om boodschappenhulp door vrijwilligers veiliger te maken.
- **Zorg & ondersteuning:** De wijk- en thuiszorg kan binnen de richtlijnen van RIVM⁸ gecontinueerd en/of opgestart worden.
- **Inkomensondersteuning:** in de gids staan de bestaande regelingen (zoals ziekteverlof, TVL-regeling, (bijzondere) bijstand) genoemd. Aanvullende mogelijkheden worden nog verkend. De gids zal geactualiseerd worden als hier meer over te melden is.
- **Verblijf:** als thuisquarantaine echt geen optie is (bijvoorbeeld om veiligheidsredenen) dan kan de gemeente zoeken binnen haar mogelijkheden van crisisopvang en bij de directie Publieke Gezondheid de vraag neergelegd worden of er een crisisbed beschikbaar is. Dit is bij hoge uitzondering.
- **Entertainment:** om het dagritme vast te houden en verveling tegen te gaan, staan in de gids verschillende opties waar (gratis) online kunst, cultuur, literatuur etc. te vinden is.
- **Sporten en bewegen:** in de gids staat een diversiteit aan (gratis) onlineaanbod voor sporten en bewegen, geschikt voor specifieke doelgroepen.
- **Digivaardigheden en mogelijkheden:** veel ondersteuningsaanbod is online. Als men geen internetverbinding, voldoende digitale middelen of vaardigheden heeft dan is dat zeker ook in quarantainetijd een grote belemmering. Verschillende organisaties kunnen hierbij helpen. In de gids wordt hiernaar verwezen. Bijvoorbeeld SeniorWeb biedt bijvoorbeeld een gratis lidmaatschap aan van drie maanden voor PC-hulp bij videobellen en andere computervragen. Naast ouderen is gebleken dat ook veel jongeren hier gebruik van maken.

Kenmerk

*dit is wel heel belangrijk
die plekken zijn er gaten.*

Gemeenten zijn reeds verantwoordelijk voor bovenstaande ondersteuning maar door de 'quarantaine' maatregelen komt mogelijk een nieuwe doelgroep in beeld. De quarantainegids zal mensen namelijk naar gemeenten verwijzen als het punt waar men met (praktische) hulpvragen terecht kan. Met de VNG is afgesproken dat gemeenten hun vrijwilligersorganisaties en hun toegang/informatiepunten in stelling gaan brengen om de mensen in quarantaine die het niet zelf redden, deze ondersteuning te bieden. Dit vraagt ook een duidelijk vraagpunt en snelle handelswijze (binnen 24 uur). Ik ben met gemeenten in overleg over eventuele meerkosten voor gemeenten door een toename van de vraag. De ledenbrief met een handreiking voor gemeenten om dit op te pakken zal gelijktijdig met deze brief verstuurd worden.

⁸ <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/professionals/buiten-ziekenhuis>

Het Rode Kruis heeft met haar 200 lokale afdelingen, 40.000 vrijwilligers en landelijke hulplijn tijdens de intelligente lockdown al erg veel praktische hulp kunnen bieden. Dit was weer afgeschaald aangezien de vraag afnam. Ik heb met het Rode Kruis afgesproken dat deze landelijke hulplijn en de coördinatie van vrijwilligers weer wordt opgeschaald zodat dit daadwerkelijk beschikbaar is. Dit is een vangnet voor als inwoners hun gemeenten niet te pakken krijgen of als de gemeente nog geen vrijwilligersorganisatie heeft toegewezen om de lokale quarantainehulp op te pakken. Het Rode Kruis verwacht de capaciteit medio september weer op peil te hebben. Indien de vraag groter is dan nu verwacht, zal dit snel opgeschroefd kunnen worden. Monitorgegevens over de vraag en aanbod van Rode Kruis en gemeenten zal ik nauwlettend volgen en waar nodig op bijsturen.

Kenmerk

Het kabinet verkent of en zo ja in welke mate quarantaine leidt tot inkomensderving voor (ex-) werknemers en/of kosten voor werkgevers, op een manier die maakt dat de bereidheid om in quarantaine te gaan, afneemt. Op basis daarvan brengt het kabinet in kaart of aanvullende inkomensondersteunende maatregelen nodig zijn, en zo ja wat daarvoor de mogelijkheden zijn. Hierbij zijn juridische haalbaarheid, uitvoerbaarheid en doelmatigheid harde randvoorwaarden. Daarbij past dan ook een winstwaarschuwing: de uitvoeringscapaciteit van UWV en gemeenten is onder andere vanwege lopende crisismaatregelen beperkt en het risico op misbruik en averechtse effecten van inkomensondersteuning vanwege quarantaine is vermoedelijk groot. De mogelijkheden lijken op het eerste gezicht dan ook beperkt. Er zal ook gekeken worden naar voorbeelden van inkomensondersteuning bij quarantaine in andere landen, zoals Denemarken en het Verenigd Koninkrijk. De minister van SZW zal u hiervan op de hoogte houden.

Meerdere gemeenten (Rotterdam, Soest, Zoetermeer, Helmond en Almelo) zijn bereid gevonden een stapje extra te zetten om inwoners te een hart onder de riem te steken tijdens quarantaine. Met (lokale) ondernemers en organisaties stellen zij een 'comfortpakket' samen. Bijvoorbeeld met voedingswaren, verzorgingsproducten, mondkapjes, (bibliotheek)boeken, internetkaart, online bioscoopbon, een voucher voor een restaurant met een bezorgservice, tijdschriften, etc. Hoeveel pakketten dit zijn en aan wie dit dan wordt verstrekt, verschilt per gemeente.

Wettelijke mogelijkheden voor verplicht opleggen quarantaine

In het debat op 12 augustus heb ik toegezegd het OMT om advies te vragen over verplichte quarantaine. Het OMT adviseert zoals hierboven aangegeven dat het voor de naleving belangrijk is dat er beleidsmaatregelen komen die ondersteunend zijn voor mensen en het makkelijker maken om mee te werken aan het testbeleid en BCO. Dit geldt eveneens voor de isolatie- en quarantaineregels, ook indien deze een dwingend karakter zouden hebben. Daarbij dienen deze maatregelen zo uitgevoerd te worden, dat mensen zich hier ook daadwerkelijk naar kunnen voegen.

Het verplicht opleggen van de quarantainemaatregelen is een uiterste maatregel en fungeert als spreekwoordelijke stok achter de deur. Ik blijf zoveel mogelijk uitgaan van de verantwoordelijkheid die een grote groep mensen nu al neemt. Ik vind het belangrijk dat het mogelijk verplicht opleggen van quarantaine niet ten

koste gaat van het draagvlak dat er nu is om mee te werken aan het testen, het bron- en contactonderzoek en het naleven van de leefregels. De verplichting is daarom alleen nodig en wenselijk als (vermoed wordt dat) mensen ook na uitleg en het mogelijk aanbieden van ondersteuning niet mee willen werken en weigeren om in quarantaine te gaan. Het inzetten van dit verplichtingsinstrument is een ultimatum remedium, dat alleen ingezet zal worden als alle andere maatregelen om het gewenste gedrag te beïnvloeden niet werken. Het past bij het hele pallet aan maatregelen om een sluitstuk te hebben waarbij een quarantaineverplichting kan worden opgelegd.

Kenmerk

Bij het vormgeven van het verplicht opleggen van quarantaine ga ik uit van het praktisch benutten van de mogelijkheden die de huidige Wet publieke gezondheid biedt (art. 35 Wpg). Als blijkt dat iemand niet bereid is om vrijwillig thuis te blijven en een ernstig gevaar voor de volksgezondheid bestaat door de verspreiding van de infectieziekte, kan de voorzitter van de veiligheidsregio op advies van de GGD een beschikking tot gedwongen quarantaine uitvaardigen.

Hoe werkt een quarantaineverplichting

De afgelopen weken heb ik een stevige start gemaakt met de uitwerking van deze verplichtingsmogelijkheid en daarbij heb ik ook verdiepende gesprekken met veel partijen gevoerd. Hierbij is duidelijk geworden dat er al de nodige werkprocedures liggen, die mede gebaseerd zijn op (weliswaar spaarzame) ervaringen uit het verleden. Voorop staat dat bij het opleggen van quarantaine deze direct in werking treedt. Met andere woorden, op het moment dat iemand verplichte quarantaine wordt opgelegd, gaat dat meteen in voor deze persoon. Daarna moet vanuit zorgvuldigheid nog wel een proces worden doorlopen. De procedure verloopt als volgt.

Een betrokkene komt in beeld bij de GGD nadat hij/zij positief is getest en hoort dan in thuisquarantaine te gaan. De GGD voert vervolgens bij betrokkene bron- en contactonderzoek uit. Contacten die mogelijk besmet zijn, of waarbij er redenen zijn om aan te nemen dat hij of zij recentelijk een dussdanig contact heeft gehad met een vermoedelijk besmet persoon, dat de betrokkene mogelijk zelf ook besmet is geraakt, krijgen dan het advies dat zij thuis moeten blijven. Bij niet of onvoldoende naleving, of wanneer betreffende contacten niet tot vrijwillige naleving bereid blijken te zijn, wordt door de GGD-arts infectieziektebestrijding (arts IZB) beoordeeld of ernstig gevaar voor de volksgezondheid bestaat door verspreiding van die infectieziekte. De betrokkene (besmet of nauw contact) wordt tijdens het BCO meerdere malen benaderd door de GGD om te vragen hoe het gaat en te vragen naar de naleving van de quarantaine. De GGD probeert op verschillende momenten en manieren beroep te doen op betrokkene om in quarantaine te blijven.

Mocht het niet lukken de persoon te overtuigen, dan stelt de arts IZB het advies op, en afhankelijk van lokale afspraken, ook een beschikking ter ondertekening van de voorzitter van de veiligheidsregio. De voorzitter van de veiligheidsregio neemt het besluit tot opnemering door ondertekening van de beschikking. Het advies van de arts IZB is niet bindend, maar de rechter zal doorgaans het advies van de arts IZB wel meewegen in zijn besluitvorming over de rechtmatigheid van de gedwongen isolatiemaatregel.

= werk GGD

Vervolgens dient de getekende beschikking te worden uitgereikt aan betrokkene en binnen 24 uur moet de officier van justitie in de regio op de hoogte gebracht worden door de voorzitter van de veiligheidsregio. De voorzitter van de veiligheidsregio voorziet in een piketadvocaat voor betrokkene. Als de officier van justitie oordeelt dat aan de voorwaarden is voldaan, doet hij een verzoek tot machtiging (vordering) tot voortzetting van de quarantaine, binnen een dag na ontvangst van de beschikking. De rechter hoort de betrokkene en raadsman, en kan zich laten voorlichten door deskundigen. De rechter neemt binnen drie dagen na de vordering een beslissing. De officier van justitie kan besluiten om geen vordering te doen. In dat geval vraagt hij vooraf advies van de inspecteur-generaal van de IGJ. Dit proces neemt 5 dagen in beslag. De beschikking van de voorzitter van de veiligheidsregio treedt wel direct in werking. Hiermee treedt de quarantaineverplichting direct in werking. Dit is nodig is om te voorkomen dat de procedure om tot het opleggen zo lang duurt dat het risico op besmetting van anderen te groot is. Tegelijkertijd zijn er voldoende waarborgen ingebouwd voor een zorgvuldig proces.

Kenmerk

In een praktische handreiking voor de voorzitters van de veiligheidsregio's wordt nader uitgewerkt in welke gevallen de quarantainemaatregel toepasbaar is (het hoe is al beschreven in andere documenten). De handreiking wordt in nauwe samenwerking met de GGD en Veiligheidsregio's opgesteld om bestaande praktijkervaring optimaal te benutten en ervoor te zorgen dat de handreiking ook echt gebruikt zal worden. Ik verwacht dat de handreiking over twee weken gereed is. Tevens voorziet de handreiking in de behoefte om meer praktische handvaten te bieden voor toepassing van deze quarantainemaatregel. Een van de uitwerkingen betreft wanneer de arts IZB een advies uitbrengt. Hierbij wordt bijvoorbeeld rekening gehouden met de kwetsbaarheid van personen, situaties, gedrag en locaties. Deze factoren worden in samenhang gewogen en kunnen zowel betrekking hebben op besmette personen als op hun nauwe contacten (als deze bijvoorbeeld zeer risicovol gedrag vertonen).

Voor de op te leggen strafmaat bij het niet naleven van de opgelegde quarantaineplicht, stelt het OM een dezer dagen een beleidslijn op, ook al zal het hier dus om uitzonderingsgevallen gaan. Voor de strafmaat zal worden gekeken naar de omstandigheden van het geval en de ernst van de situatie waarbij de gevaarzetting voor anderen op besmetting maatgevend zal zijn. In de Wet publieke gezondheid is de maximale strafmaat bepaald op vier jaren gevangenisstraf of een geldboete van de vijfde categorie. Dat maximum is bijvoorbeeld bedoeld voor het extreme geval waarin iemand die besmet is willens en wetens de quarantaineverplichting overtreedt en vervolgens een verpleeghuis binnendringt om alle aanwezigen te besmetten. De omstandigheden van het geval bepalen daarom de strafmaat. Desalniettemin is het mogelijk om in de beleidslijn aan te geven welke strafmaat in welke gevallen passend wordt geacht. Hiervoor worden verschillende factoren in acht genomen.

In mijn brief van 11 augustus heb ik aangegeven dat ik een nieuwe aanwijzing wilde geven aan de voorzitters van de veiligheidsregio's op grond van artikel 7 Wpg, om bij de bestrijding van deze epidemie gebruik te maken van het instrument van quarantaineplicht (artikel 35 Wpg). In het licht van het bovenstaande overleg heb ik dit nog niet gedaan en zie ik eerst wat het

resultaat is van de hierboven geschetste uitwerking. Ik blijf hierover in overleg met de voorzitters van de veiligheidsregio's.

Kenmerk

Medewerking aan het bron- en contactonderzoek en quarantaineverplichting

Als voorliggende stap op een mogelijke quarantainemaatregel is het eveneens van groot belang dat mensen hun medewerking verlenen aan het bron- en contactonderzoek. De meeste mensen zijn daartoe bereid. Desalniettemin zijn er geluiden dat er een kleine groep is die niet of niet volledig wil meewerken. Ik ben met de GGD in gesprek over de grootte van deze groep en wat de aard van het probleem is. Daarnaast heb ik samen met mijn collega van Justitie en Veiligheid verkend of het juridisch-technisch mogelijk is om een BCO-verplichting op te nemen in de Wpg in combinatie met een bestuursrechtelijk sanctie-instrument.

De uitkomst van deze verkenning is dat het bestuursrechtelijk instrument juridisch gezien mogelijk is. Wel dient eerst nader bekeken te worden welke norm wordt opgelegd en voor wie deze norm gaat gelden. Voordat ik hiertoe overga, zal ik eerst nog nader onderzoeken of de introductie van een verplichting bijdraagt aan de medewerking aan het BCO en geen ongewenste gedragseffecten oproept.

Ook voor quarantaine heeft de verkenning opgeleverd dat het juridisch-technisch mogelijk is om ook het bestuursrechtelijk instrument in te zetten als sanctiemaatregel. Dit zou dan in plaats van het strafrechtinstrument ingezet kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete. De praktische uitwerking hiervan wordt nader uitgewerkt. Het gaat dan bijvoorbeeld om de vraag wie toezicht houdt op de naleving. De GGD heeft vanuit haar rol goed inzicht in de opvolging van de quarantaine adviezen, maar het is de vraag of en zo ja welke rol de GGD zal hebben bij het toezicht op de naleving. Ook voor BOA's en politie is de vraag wat hun rol bij het toezicht zal zijn. Hierbij zijn de GGD, de veiligheidsregio's en het ministerie van J&V betrokken. Over twee weken verwacht ik een eerste uitwerking gereed te hebben en u te kunnen informeren over de vervolgstappen en de planning.

Aanpak voor reizigers uit risicogebieden

Voor reizigers uit gebieden waarvoor vanwege de verspreiding van het coronavirus een oranje of rood reisadvies geldt, is het dringende advies tot 10-daagse thuisquarantaine een belangrijke maatregel om import van COVID-19 uit het buitenland tegen te gaan. Reizigers die terugkeren uit een risicogebied hebben een hoger risico op besmetting gelopen, omdat in de omgeving waar zij zijn geweest veel besmettingen zijn. Daarmee vormen deze personen bij terugkomst in Nederland ook een potentiële bron van besmetting en derhalve een risico voor de volksgezondheid. Dit zien wij ook terug in de recente cijfers van GGD'en, waaruit blijkt dat ongeveer een kwart van de in Nederland positief geteste personen in de twee weken daarvoor in het buitenland is geweest. Dit gaat om cijfers uit week 35 (24-30 augustus), wat natuurlijk wel de vakantieperiode betreft.

Om de risico's te beperken, is een goede naleving van de quarantainemaatregel voor reizigers uit deze gebieden essentieel. Ik start daarom op korte termijn met het registreren en nabellen van reizigers uit risicogebieden. Het nabellen wordt gefaseerd uitgevoerd. De eerste fase wordt gebruikt om ervaring op te doen en om de voorbereidingen te treffen voor een bredere toepassing.

Kenmerk**Nabellen reizigers uit risicogebieden**

Het doel van het nabellen van reizigers uit hoog-risicogebieden is tweeledig. Het eerste doel is om reizigers te informeren over de thuisquarantainemaatregel en na te gaan of deze maatregel wordt nageleefd. Het nabellen van reizigers uit hoog-risicogebieden biedt ook een kans om nader onderzoek te doen over deze naleving. Om dit goed in beeld te krijgen, wordt binnen een maand na de start van het nabellen een onderzoekstraject opgestart om inzicht te krijgen of communicatie, ondersteuning en nabellen bijdraagt aan het opvolgen van het dringende advies. In dit onderzoekstraject wordt tevens nagegaan wat de beweegredenen zijn voor reizigers om wel of niet in thuisquarantaine te gaan na terugkeer uit een risicogebied. De inzichten die dit onderzoek oplevert, zullen dienen als input voor het mogelijke vervolg van dit traject. De bedoeling is dat het onderzoek gereed is voor het einde van deze eerste fase van vier maanden.

Het tweede doel is om tijdens het gesprek na te gaan of de reiziger in staat is de thuisquarantaine op goede wijze te organiseren en of er ondersteuning nodig is. In het gesprek kan actief gecommuniceerd worden welke sociale middelen en voorzieningen er zijn om mensen extra te ondersteunen tijdens de quarantaineperiode.

Om op korte termijn en op efficiënte wijze van start te kunnen gaan, begin ik volgende week met het nabellen van een beperkte groep reizigers arriverend op Schiphol. Vanwege het snel in kunnen regelen heb ik voor de eerste drie maanden een opdracht verstrekt aan hetzelfde landelijke callcenter dat in opdracht van de GGD-GHOR al werkzaam is voor het maken van testafspraken. Dit callcenter zet hiervoor extra mensen in en er wordt geen beroep gedaan op de personele capaciteit van de GGD'en. Gezien de lange looptijd van dit traject willen we tegelijkertijd voor het vervolgtraject een aanbestedingsprocedure opzetten waarin ook andere marktpartijen die callcenter services aanbieden de mogelijkheid krijgen te reageren.

Wanneer het nabellen van reizigers uit hoog-risicogebieden een effectieve maatregel blijkt, zullen we dit gefaseerd opschalen, te beginnen bij schaalvergroting op Schiphol en andere luchthavens. Vervolgens kan ook worden gekeken naar andere vervoersmodaliteiten.

hoe groot
is de start
dan?

Registratie

We kunnen mensen pas nabellen als bekend is wie uit een hoog-risicogebied komt. De verantwoordelijkheid van registratie door reizigers uit COVID-19-risicogebieden zal bij de reiziger zelf komen te liggen. Om inzicht te krijgen in reizigers die (terug)komen uit COVID-19-risicogebieden, zal de Rijksoverheid op korte termijn een digitaal *registratiesysteem* opzetten. Een digitaal systeem in beheer van de Rijksoverheid heeft hierbij de voorkeur, omdat het dan ingezet kan worden op alle verschillende vervoersmodaliteiten en de administratieve lasten hierdoor worden beperkt.

De vorm van (digitale) registratie waarbij de actie vanuit de reiziger moet komen, is vergelijkbaar met omringende landen zoals Duitsland en België. Op grond van de huidige wet- en regelgeving kan het verstrekken van gegevens door de reiziger

niet worden afgedwongen. Een verplichting hiertoe wordt verkend.⁹ Op grond van de Wet Publieke Gezondheid kan, via een aanwijzing aan de voorzitter van de veiligheidsregio, wel aan luchtvaartmaatschappijen opgelegd worden om de passenger locator cards aan de passagiers te verstrekken. Het nog op te zetten digitale registratiesysteem is voor alle vervoersmodaliteiten gelijk, dus zowel voor de lucht- en scheepvaart als voor trein, bus of auto.

Kenmerk

Omdat het enige tijd kost het digitale registratiesysteem op te zetten, werk ik in de tussentijd er samen met luchtvaartmaatschappijen aan om (digitale of papieren) passenger locator cards in te zetten op geselecteerde risicovluchten. Passagiers worden dan gevraagd voor of tijdens hun vlucht een formulier in te vullen met hun contactgegevens. Op deze manier kan geëxperimenteerd worden met de registratie en het nabellen van deze passagiers. De proef met passenger locator cards geldt totdat het digitale registratiesysteem is opgezet en opgeschaald kan worden. De proef zal een maand na startdatum worden geëvalueerd.

Verplichtingen voor reizigers

In mijn brief van 11 augustus gaf ik aan dat ik het nodig acht dat ook voor reizigers die uit een hoog-risicogebied komen er de mogelijkheid is om een quarantaineplicht op te leggen maar dat een juridische grondslag daarvoor op dit moment ontbreekt. Voor deze personen kan namelijk niet zonder meer worden aangenomen dat zij in nauw contact zijn geweest met een (mogelijk) besmet persoon, zoals vereist op grond van de Wpg, alleen dat zij een hoger risico hebben gelopen.

Ik heb daarop een verkenning uitgevoerd over een in de Wpg op te nemen mogelijkheid om personen die in Nederland terugkomen uit aan te wijzen hoog-risicogebieden ook verplicht in quarantaine te kunnen plaatsen. Uit die verkenning is gebleken dat er nog diverse juridische haken en ogen zitten aan het introduceren van een dergelijke bevoegdheid. Bezien moet worden of er criteria kunnen worden geformuleerd die de vrijheidsontneming van de betrokken personen in relatie tot het risico voor de volksgezondheid kunnen rechtvaardigen. Verder is van belang dat een gelijk speelveld wordt gecreëerd voor de wijze waarop iemand ons land binnenkomt (vliegtuig/trein/bus/auto/etc.).

Ten slotte wil ik bekijken of het mogelijk is om aan te sluiten bij de werkwijze in andere landen zoals Duitsland. Daar is gekozen voor een verplichting van het overleggen van een negatieve test bij aankomst. Er is meer tijd nodig om deze optie goed in beeld te krijgen. Bovendien kunnen mogelijk ook belangrijke lessen worden getrokken uit het daadwerkelijk toepassen van de huidige bevoegdheden in de Wpg, zoals ik eerder in deze brief heb aangekondigd. Deze kunnen mogelijk van invloed zijn op het vormgeven van een eventuele nieuwe bevoegdheid.

Tot slot

Quarantaine is een belangrijk instrument om verdere verspreiding van het virus tegen te gaan. Omdat verplichte quarantaine een stevige maatregel is, zal dit alleen worden toegepast waar het echt nodig is en als mensen niet hun eigen

⁹ Bij een ernstig gevaar voor de volksgezondheid kan nu alleen op basis van art 53. van de Wpg de gezagvoerder van een schip of luchtvaartuig worden gevraagd om reizigersgegevens te leveren.

verantwoordelijkheid nemen. Samen met de GGD, gemeenten en andere partijen wil ik ervoor zorgen dat het voor mensen mogelijk, haalbaar en begrijpelijk wordt om het advies na te leven om thuis te blijven. Ik zorg daarbij ook voor voldoende ondersteuning. Voor reizigers uit hoog-risicogebieden begin ik met registratie en nabellen om de naleving van quarantaine te bevorderen. Met dit pakket kunnen we er met elkaar voor zorgen dat er zo min mogelijk nieuwe besmettingen ontstaan.

Kenmerk

Hoogachtend,

De minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Hugo de Jonge